

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI – SOSYAL BİLİMLER - 1

1. Bu testte sırasıyla, Türk Dili ve Edebiyatı (1-24), Tarih-1 (25-34), Coğrafya-1 (35-40) alanlarına ait toplam 40 soru vardır.
2. Cevaplarınızı, cevap kâğıdının Türk Dili ve Edebiyatı-Sosyal Bilimler-1 Testi için ayrılan kısmına işaretleyiniz.

1. Mutasavvıflara göre vücut hâlindeki Hz. Muhammed, yeryüzüne sonradan gelmiştir. Hâlbuki ruh hâlinde olan Hz. Muhammed ezelden beri vardır. Vakti gelen ruh maddî âleme iner. Önce cansız varlıklara, sonra bitkilere, hayvana, insana en sonra da insan-ı kâmile geçer. Bu inişi ve çıkışı anlatan şiirler de insanın varoluşunu anlatan tasavvufi şiirlerdir.

“Allah’tan geldik yine ona döneceğiz.” **anlayışını ortaya koyan tasavvufi şiirler aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılır?**

- A) İlahi B) Şathiye
C) Nutuk D) Devriye
E) Semai

2. Schopenhauer’in düşüncesine gelirsek o çağdaşlarına göre farklı tanımlar dünyayı. Ona göre zaten dünya, devamlı nerede olduğumuzu hatırlamamız gereken yerdir. İnsanın doğumu zaten ona verilmiş bir cezadır. Bir anlamda dünya bir ızdırıp çekme yeridir. Şöyle ifade eder durumu: “Doğrusu dünyanın ve dolayısıyla insanın da gerçekte hiç olmaması gereken bir şey olduğu kanaati birbirimize karşı tahammüle sevk etmeyi amaçlar çünkü böylesine berbat ve müşkül durumda bulunan varlıklardan ne bekleyebiliriz ki?” Birbirimize tahammül ederiz ona göre. Çünkü zaten hem dünyanın hem de insanın içinde bulunduğu durum çıkmaz bir sokakta dolanıp duran çaresiz bir hayvana, gökyüzünü kaybetmiş bir kuşa ya da bir daha meyve veremeyecek kadar yaşlanmış ağaca benzer. Böyle çaresizlik içinde kıvranan varlıklardan da Schopenhauer’in düşündüğü gibi, bekleyecek pek bir şey yoktur belki de.

Bu parçanın anlatımında özellikle aşağıdakilerden hangisine başvurulmamıştır?

- A) Tartışmaya B) Tanık göstermeye
C) Benzetmeye D) Öykülemeye
E) Tanımlamaya

3. Genişlik ögesini, kapsam boyutunda almamız. Şiirin içerdiği his ve değerler nelerdir? Hangi duygulara dokunmuş yapılmaktadır? Neler verirken beraberinde neler de verilmektedir. Belirttiğim gibi tadına tiz ve tez varılması şiirin çabuk tükenmesine yol açabileceği gibi tamamen kapalı bir anlatım da şiiri ve şairi bekleyen olumsuzluk tiplerinden biri olacaktır. Anlaşılabileceği üzere şiir, okuyanı biraz meşgul etmeli ve farklı anlam eşiklerine ve genişleyen, esneyen bir kapsama da sahip olmalı diyebiliriz. Bunun derecesi şiiri taçlandırarak ve kanatlandırarak. Beri yandan, yükseklik kavramı sanat eserinde bir inanç ögesinin güçlü ve etkili biçimde işlenmesi noktasında okuru karşılayacaktır. Bu, kuşkusuz dinsel ve ahlaki değerler ya da insanlık idealleri bağlamında ele alınıp değerlendirilebilir.

Bu parçanın anlatımında özellikle aşağıdakilerden hangilerine başvurulmuştur?

- A) Açıklamaya, tartışmaya
B) Açıklamaya, tanımlamaya
C) Benzetmeye, öykülemeye
D) Betimlemeye, kişileştirmeye
E) Tanık göstermeye, tartışmaya

4. I. Bireysel konulara dönülmüştür.
II. “Sanat, sanat içindir.” görüşü benimsenmiştir.
III. Dil oldukça ağırlaştırılmıştır.
IV. Tiyatro eserleri oynanmak için değil, okunmak için yazılmıştır.

Aşağıdaki eserlerden hangisi numaralanmış ilkelerle ilgili değildir?

- A) Muhsin Bey B) Makber C) Zehra
D) Ateşpare E) Zavallı Çocuk

5. I. Ali, cesur, genç ve iyi niyetli bir delikanlıdır. Olayların akışını değiştirecek güce sahiptir.
II. Zilha, gururlu aynı zamanda çok asabi fakat Ali’yi peşinden sürükleyecek kadar güzel bir kız.
III. Cafer ise kötü niyetli, adam öldürecek kadar kötü birisi. Mahalledeki diğer insanlar ise iyi niyetlidirler.

Numaralanmış oyuncu karakterleriyle epik tiyatronun en güzel örneklerinden biri sayılan ---- adlı oyunda, eski tiyatro geleneğinin birçok özelliği çağdaş bir yorumla seyirciye sunulmaktadır. Yarattığı tipler öylesine gerçek, öylesine canlıdır ki hemen her toplumun sosyal ve ekonomik açıdan benzerlik gösteren kesimlerinde karşımıza çıkıverirler.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Keşanlı Ali Destanı
B) Dışarıdakiler
C) Huzur Çıkmazı
D) Günün Adamı
E) Fazilet Eczanesi

6. **Aşağıdaki açıklamalardan hangisi ayraç içinde belirtilen sanatçıyla ilgili değildir?**

- A) Türkçeyi aruza başarıyla uygulayan birkaç şairden biri olan sanatçı, heceyi hiç kullanmamıştır. (Mehmet Akif Ersoy)
B) Yaşadığı toprakları “vatan” olarak düşünmesi, ulusalcı düşüncelerle yüklü şiirler yazmasını sağlamıştır. (Arif Nihat Asya)
C) Türkçeyi aruza başarıyla uygulamış ve “Ok” şiiri dışındaki tüm şiirlerini aruz ölçüsüyle yazmıştır. (Yahya Kemal Beyatlı)
D) İlk şiirlerinde hece ölçüsünü kullanmış, daha sonra serbest ölçüye geçmiştir. (Ahmet Haşim)
E) Doğu-Batı sorunu, yurt sevgisi, zaman, rüya, geçmişe özlem, İstanbul ve bilinçaltı onun eserlerinin başlıca konularıdır. (Ahmet Hamdi Tanpınar)

7. Şair, kurmaca bir aşk olgusunu şiirsel bir gerçeklikle dile getiriyor. Bu tür eserlerde anlatılan olayların gerçek hayatta yaşanması mümkün değildir. Çünkü olaylar olağanüstü nitelikler taşımakta ve kurmacadır. Gerçekte böyle bir hikâyenin olduğunu düşünsek bile şairin hayal gücü ve şiirsel anlatımın etkisiyle buna birçok şeyin ilave edildiği unutulmamalıdır.

Aşağıdaki eserlerden hangisi bu parçada anlatılan türle ilgili değildir?

- A) Hüsn-ü Aşk
B) Leyla vü Mecnun
C) Vesiletü’n Necat
D) Hüsrev ü Şirin
E) Cemşid ü Hurşit

8. Hikâyelerinin birçoğunda cesaret, kahramanlığın temel vasıflarından biri olarak ön plana çıkartılmaktadır. Yazarın artık klasik hâlini almış öykülerinden biri olan “Başını Vermeyen Şehit”te bu vasfın vurgulandığını görebiliriz. Konusu Peçevi Tarihi’nden alınan bu hikâye, Zigetvar Kalesi’nin fethi sırasında Giregel palangasının kuşatılması ve Osmanlı askerinin bu kuşatmaya kahramanca karşı koymasını konu edinir. Sayıca üstün olan düşman, hisarı kuşattıktan sonra süreli anlaşmayı teklif ettiği hâlde Osmanlı askeri hep bir ağızdan savaş nidaları atarak cesurca çarpışmaya hazırlanır.

Bu parçada tanıtılan eser aşağıdaki sanatçılardan hangisine aittir?

- A) Ömer Seyfettin
- B) Memduh Şevket Esendal
- C) Sait Faik Abasıyanık
- D) Tark Buğra
- E) Kemalettin Tuğcu

9. Gene görünüyor yârin illeri
Başımızda esen sevda yelleri
Yârin bahçesinde gonca gülleri
Dermesem incinir dersem incinir

Nereden nereye sevmişim yâri
Ateşi komuyor yakıyor beni
Âşık Emrah sever böyle bir canı
Sevmesem incinir sevsem incinir

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Düz kafiye örgüsüyle kurulduğu
- B) Âşık tarzı Türk halk şiiri olduğu
- C) Dilin, divan şiir geleneğini yansıttığı
- D) Doğaya ait nitelikler barındırdığı
- E) Hece ölçüsüyle söylendiği

10. ----; ---- adlı bu eserde başlıca dilleri Arapça, Hintçe, Çağatay Uygurcası ve Farsça olarak saydıktan sonra Türkçe ile Farsçayı karşılaştırır. Arapçanın en üstün ve Hintçenin en değersiz dil olduğunun bilinen bir gerçek olduğunu ifade ettikten sonra, geri kalan iki dil olan Türkçe ile Farsçadan hangisinin daha üstün bir dil olduğunu çeşitli delillere dayanarak ispat etmeye çalışır. İki dili çeşitli yönlerden örnekler de vererek karşılaştırır. Bu karşılaştırmalarından sonra, sonuç olarak Çağataycanın Farsçadan daha üstün bir dil olduğunu ispat eder.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

- A) Kaşgarlı Mahmut - Divanı Lügati't Türk
B) Ali Şir Nevai - Muhakemetü'l Lügatayn
C) Şemsettin Sami - Kamus-ı Türkî
D) Ahmet Vefik Paşa - Şecere-i Türk
E) Muallim Naci - Lügat-i Naci

11. “Ey kendözünü bilen salıklar. Ey hakkı özünde bulunan âşıklar. Men arif nefse babında bir nice kelecî söyledim. Aklım irdüğü kadar remz eyledim. Âlim değilem ibaret bilem. Veli değilem keramet bilem. Sözi karpuz gibi yamrı yumrı söylerem. Top gibi başımı aşk meydanında kodum. Erişdüğim menzilleri, gördüğim nişanları remzle söyledim. Delüye zencir bağladım. Akile nasihat eyledim. Arif bildi kim ne direm. Armaganım yok dahı ne virem. Pes ey talibi hakikat. Cümle âlem bir harfdir. Hemen söz muhtasar oldu vallahü a'lem bis-sevab.”

Bu parçada “Budalaname”den bir bölüm verilmiştir. Eser; canlı, akıcı bir dille yazılmıştır.

XV. yüzyıl Anadolu Türkçesinin başarılı örnekleri arasında sayılan eser aşağıdaki sanatçılardan hangisine aittir?

- A) Yunus Emre
B) Hacı Bektaş-ı Veli
C) Kaygusuz Abdal
D) Taşlıcalı Yahya
E) Pir Sultan Abdal

12. I. Mersiyeler bir kaside türü olmasına rağmen Kanuni Sultan Süleyman'ın ölümü üzerine kaleme alınan ve Türk edebiyatının en ünlü şiirlerinden biri olan “Kanuni Mersiyesi”ni ‘terkib-i bent’ ile yazmıştır.
II. Şiirinde zevk, neşe ve coşkunluk hâkim olup üzüntü, acı ve keder yoktur. Ayrıca Türklerin Divan şiirine kazandırdığı şarkı nazım biçimini ilk kez kullanan sanatçıdır.
III. Kanunî tarafından kendisine maaş bağlanacağına dair söz verilmiş fakat sonradan bu maaş gündelik dokuz akçe gibi onun azımsadığı bir miktardan ibaret kalmış, bunu üzerine şair ünlü “Şikâyetnâme”sini kaleme alarak memnuniyetsizliğini dile getirmiştir.
IV. Sihâm-ı Kazâ adlı eserinde babası dâhil sadrazamları, vezirleri, bütün devlet büyüklerini, şairleri, sanatkârları; kısaca devrin ismi duyulmuş bütün ünlü kişilerini hicvetmiştir.

Numaralanmış açıklamalar aşağıdaki sanatçılardan hangisiyle ilgili değildir?

- A) Fuzuli
B) Baki
C) Nedim
D) Nabi
E) Nefi

13. 1980 yılında Türk Edebiyatı Vakfı tarafından kendisine “Şairler Sultanı” unvanı verilen

I
Necip Fazıl; “Ağaç” ve “Büyük Doğu” dergilerini

II
çıkarmıştır. “Kaldırımlar” şairi diye anılmıştır.

III
Ahenk unsurlarına önem vermiştir. Aruz ölçüsü
IV V

dışında bir ölçü kullanmamıştır.

Bu parçadaki numaralanmış bölümlerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

14. Hüseyin Cahit Yalçın, Servetifünun sanatçılarına yapılan çeşitli eleştirilere aynı şiddette cevap vermekle ün salmıştır. Bunlar arasında özellikle Ahmet Mithat Efendi'nin ---- adlı makalesine karşı Hüseyin Cahit'in yazdığı ---- adlı yazı meşhurdur. Ahmet Mithat Efendi'nin Servetifünun sanatçılarını, özellikle de Cenap Şahabettin'i dili ağırlaştırmak ve geriye götürmekle suçlamıştır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdaki makalelerden hangileri getirilmelidir?

- A) Teslim-i Hakikat, Kavgalarım
- B) Dekadanlar, Kavgalarım
- C) Teslim-i Hakikat, Biraz Daha Hakikat
- D) Biraz Daha Hakikat, Kavgalarım
- E) Dekadanlar, Biraz Daha Hakikat

15. Çok cimri olan Harpagon ve ailesi etrafında 17. yüzyıldaki Parisli bir burjuva ailesinin ve döneminin ahlak anlayışını gözler önüne serer. Moliere, eserde Paris burjuvasının para tutkusunu öne çıkarır. Parayı bütün insani değerlerin üstüne koyan, kendisine yabancılaşan ve para karşısında özgürlüğünü yitiren insanları ve para temelinde biçimlenen toplumsal ilişkileri hicveder.”

Üç birlik kuralına uyan, her türlü söze ve şakaya yer veren, konusunu günlük hayattan alan bu tiyatro eserin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Komedi
- B) Dram
- C) Trajedi
- D) Epik tiyatro
- E) Absürt tiyatro

16. I. İlk resmî gazete: Takvim-i Vekayi
 II. İlk roman çevirisi: Telemak
 III. İlk gezi yazısı: Miratü'l Memalik
 IV. İlk pastoral şiir: Sahra
 V. İlk tarihî roman: Cezmi

Yukarıdaki numaralanmış eserlerden hangisi Tanzimat edebiyatıyla ilgili değildir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

17. Toplumcu gerçekçi anlayışa dayanan köy romanının da önemli isimlerinden biri sayılan yazarın “İzmir’in İçinde” romanı, İstanbul Üniversitesi çevresinde oluşan olaylara değinir. 1962 yılında yayımlanan “Kalpaklılar” ve 1963 yılında yayımlanan “Doludizgin” romanlarında ise yazar, Kurtuluş Savaşı yıllarına değinir. Türk-Yunan ilişkilerini değerlendirdiği bu romanlarda mevcut sorunları uluslararası bir boyutta ele alır. Böylece yazar, bir milletin uyanışına değinmektedir. Ayrıca yazar, bu romanlardaki her bölümü Nutuk’tan parçalar ve sözlerle hareketlendirir.

Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Samim Kocagöz
 B) Orhan Kemal
 C) Fakir Baykurt
 D) Kemal Tahir
 E) Tarık Buğra

18. Roman ve hikâyelerinde mekân olarak genellikle Çukurova ve Toroslar’ın dağ köylerini ve küçük kasabalarını seçen yazar, “İnce Memed” romanıyla büyük bir üne kavuşur. İnce Memed serisini 1960-1980 arasında da devam ettirir. Bu süreçte, başka bir roman serisi daha kaleme alır: “Dağın Öteki Yüzü”. Bu seri içerisine giren “Ortadirek” (1960), “Yer Demir Gök Bakır” (1963) ve “Ölmez Otu” (1969) romanlarında yazar Çukurova yöresindeki insanların hayatlarına değinir, “Ortadirek” romanında, pamuk toplamak için Çukurova’ya giden Yalak köylülerinin yollarda yaşadıkları güçlükler, içine düştükleri tuzaklar ve ihanetler ele alınır. “Yer Demir Gök Bakır”, Çukurova’ya giden bu işçilerin umutlarını ve Adil Ağa’ya borçlanmaları sonucu yaşadıkları zor durumu anlatır. “Ölmez Otu” romanında da Çukurova’ya pamuk toplamak için tekrar giden bu kişilerin maceraları üzerinde durulur.

Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşar Kemal
 B) Orhan Kemal
 C) Fakir Baykurt
 D) Kemal Tahir
 E) Kemal Bilbaşar

19. Atatürk Dönemi'nde kaleme alınan Millî Mücadele romanları, savaşın hemen ardından yazılmasının etkisiyle henüz taze olan zafer coşkusunu ve yeni kurulan devletin ilkelerini bir arada işlemektedir. Özellikle Halide Edip, Yakup Kadri, Reşat Nuri gibi yazarların eserlerinde Atatürk'ün vurguladığı fikirlerin daha yoğun şekilde yer aldığı görülmektedir. Yeni kurulan devletin "laik" bir yapıyı hedeflemesi, romana Millî Mücadele ile birleşerek konu olmuştur. Bu dönemde kaleme alınan kimi romanlarda Millî Mücadele ile beraber yürüyen önemli bir konu da halkın eğitilmesidir.

Aşağıdaki eserlerden hangisinin yukarıdaki açıklamalar doğrultuda yazıldığı söylenemez?

- A) Devlet Ana
- B) Yaban
- C) Ateşten Gömlek
- D) Çalıkuşu
- E) Yeşil Gece

20., yazı hayatına 1928'de hikâyeye girer. Aynı yıl kurulan Yedi Meşaleciler topluluğu içindeki tek hikayecidir. 1929'da bir uzun hikâyesi kitap hâlinde yayınlanır (Bir Yudum Su). İlk hikâyelerinin bazıları fantastik korku hikâyesi özelliği taşıyan yazar ("Bahar Hikâyeleri", "Kavaklı Koz Hanı'nda Bir Vaka", Tuhaf Bir Ölüm", "Gece Kuşu") konusunu Arap dünyasından alan masalımsı denemelerde bulunduktan sonra Vakı't'te yeni-gerçekçi hikâyeyi benimseyerek yönünü tamamen değiştirir, konusunu gazete haberlerinden aldığı gerçekçi hikâyeler yazar. En verimli dönemi 1931'de Vakı't gazetesinde gelişen hikâye ortamı içerisinde olur. Olay hikâyesi tarzında yazan yazar, bazı hikâyelerinde İstanbul'daki Beyaz Ruslar'ı konu edinmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Sadri Erten
- B) Ziya Osman Saba
- C) Kenan Hulusi Koray
- D) Cevdet Kudret Solok
- E) Sabri Esat Siyavuşgil

21. İlk hikâye çalışmalarına 1926-27 yıllarında başlamıştır. 1934'e kadar yazdığı hikâyelerden yaptığı seçmeleri İlk hikâye kitabı olan "Değirmen"de toplamış, yazarın arayışlarını yansıtan bu eser o dönemde ilgiyle karşılanmıştır. Hemen ardından ikinci hikâye kitabı olan "Kağrı"yı yayımlayan yazar, hikâyede dikkat çeken bir isim hâline gelmiştir. Türk edebiyatında diğer türlerde yazdıklarından ziyade hikâyeleriyle öne çıkan yazar bu türe ait çalışmalarında, merkeze kasaba ve insanların alarak Anadolu'yu konu edinmiştir. Olaylara ve insanlara sosyal gerçekçi perspektiften bakarak bu yönüyle kendinden önce Anadolu'ya açılan yazarlardan ayrılır. Sanatı, amacı için vasıta olarak görmesi, hikâyelerinde meselelere ısrarla aynı açıdan bakışı, olayları trajik bir sonuca götürme çabası en belirgin özelliğidir. Maupassant tarzına uygun bir yapısı bulunan hikâyeleri kendi gözlemlerinin yanı sıra ve arkadaşlarının anlattıklarından doğmuştur.

Bu parçada sözü edilen Cumhuriyet Dönemi hikâyecimiz aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Necati Cumalı
- B) Orhan Kemal
- C) Kemal Bilbaşar
- D) Samet Ağaoğlu
- E) Sabahattin Ali

22. Türk edebiyatında “modern anlamda deneme” türünde eser veren ilk yazar olarak kabul edilir. Cumhuriyet Dönemi’nde deneme türünün özgün örneklerini verir. Montaigne’nin denemelerinde olduğu gibi onun yazıları da bu türün başat özelliklerini yansıtır. Konuşur gibi yazması, yargılarında sübjektif olması, bireyciliği savunması vb. onu Montaigne yaklaştırır. Onun eleştirmenliği ile denemeciliği iç içe geçmiştir. Sorgulayıcı ve düşündürücü niteliğin ağır bastığı denemelerinde, özgün ve yaratıcı düşüncenin önemli unsurları olarak görülen kuşku ve çelişki dikkat çeker. Yazıların eleştirdiği deneme çizgisine kaymasına neden olan bu özellikler, okurun da ele alınan konu üzerinde daha yoğun düşünmesine neden olur. Bu nedenle onun kitapları deneme-eleştiri kitapları niteliğindedir. Bu kitaplardan bazıları; “Günlerin Getirdiği”, “Sözden Söze”, “Karlama Defteri”dir

Bu paragrafta sözü edilen deneme yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Suut Kemal Yetkin
- B) Aziz Nesin
- C) Nurullah Ataç
- D) Orhan Burian
- E) Cemil Meriç

23. Yeşil dikenler içinden, yosunlu bir yardan
Sukût eder gibi indik kenâr-ı deryâyâ.

Yağardı sâhili tezyîn eden ağaçlardan

Sadefli kumlara titrek, rakîk bir sâyê.

Bu gölgelikte Sezâ’nın sedîr-i müntehibi

Hayâlini buradan mezcederdi dalgalara.

Uzakta, Heybeli’nin tâ ucunda, martı gibi

Küflâde-bâl-i tenezzühdü bir beyaz kotra.

Güneş, tulû’a henüz başlamış kadar mahmûr,

Pamuk bulutların üstünde eyliyordu huzûr;

(“Seza” şiirinde Tefik Fikret bir tabiat manzarasıyla daha karşımıza çıkar. Şiirde, Seza eğlenceli bir gün geçirmek için şairi götürdüğü yer tam bir tabiat tablosudur. Yeşil dikenler içinden, yosunlu bir yardan denizin kenarına Seza ve şair inmişlerdir. Sahili süsleyen ağaçlardan sadefli kumlara titrek ince bir gölge yağacaktır. Bu gölgelik Seza’nın beğendiği gölgeliktir, buradan hayalini dalgalara katacaktır. Bu tabiat tablosunun uzağında Heybeli’nin tam ucunda, martı gibi kanat açmış bir beyaz kotra yer almaktadır.)

Yukarıdaki açıklamalardan hareketle bu şiirde hangi akımın etkisinden söz edilebilir?

- A) Romantizm
- B) Parnasizm
- C) Sürrealizm
- D) Klasisizm
- E) Natüralizm

24. Çocukluğundan beri tiyatro ile ilgilenmiş ve orta oyununda zenne rollerine çıkmış olan yazarın bazıları sinemaya da aktarılan oyunlarının hepsi sahnelenmiştir. Gelenekten büyük ölçüde yararlandığı, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerindeki sosyal bozukluklar üzerinde durduğu eserlerinde klasik Batı komedyası kurgulama tekniği ile geleneksel halk tiyatrosunun üslubundan yararlanmıştır. Yönetim, din ve adalet anlayışındaki dengesizliklerin çöküşü hızlandırdığı temasına yoğunlaşan töre komedyası tarzındaki oyunları "Aynaroz Kadısı", "Fermanlı Deli Hazretleri", "Bir Kavuk Devrildi", "Lale Devri" eski kurumların işleyişinden ve insani zaatlardan üretilmiş durumlar ile ağırlıklı olarak hareket, söz ve karakter güldürüsü öğelerini taşır.

Bu parçada sözü edilen tiyatro yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Musahipzade Celal
- B) Recaizade Mahmut Ekrem
- C) Ahmet Vefik Paşa
- D) İbnürrefik Ahmet Nuri Sekizinci
- E) Ahmet Mithat Efendi

25. - Tarihî olayların zamana göre sıralamasını verir.
- Kazı yaparak tarihî bulguları ortaya çıkarır.
 - Eski paraları inceler.
 - İnsanlığın kullandığı yazıları inceler.

Yukarıda verilen tarihe yardımcı bilimlerin açıklaması ile bilimler eşleştirildiğinde, aşağıdakilerden hangisi eşleştirme dışında kalır?

- A) Filoloji
- B) Kronoloji
- C) Arkeoloji
- D) Nümismatik
- E) Paleografya

26. Aşağıdaki Türk devletlerinden hangisinin İpek Yolu denetimi için Çin'le mücadele ettiği söylenemez?

- A) Asya Hunları
- B) I. Kök Türkler
- C) Kutluklar
- D) Uygurlar
- E) Batı Hunları

27. I. Dandanakan
II. Malazgirt
III. Katvan

Büyük Selçuklu Devleti Dönemi'nde görülen yukarıdaki savaşlardan hangileri bu devlet açısından olumlu sonuçlar ortaya çıkarmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

29. I. Ahmet Dönemi'nde ekberiyet sistemi getirilmiş, sancağa çıkma yerine şehzadeler kafes usulüyle yetişmiştir.

Bu düzenlemenin;

- I. Tecrübesiz padişahların tahta çıkması,
II. Yönetimde saray etkisinin artması,
III. Merkez yönetiminin bozulması

sonuçlarından hangilerini ortaya çıkardığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

28. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nin Anadolu Türk Birliğini sağlamak için topraklarına kattığı ilk Türk beyliğidir?

- A) Karamanoğulları
B) Karesioğulları
C) Candaroğulları
D) Germiyanogulları
E) Hamitoğulları

30. Lale Devri'nde yapılan aşağıdaki yeniliklerden hangisi Avrupa üstünlüğünün kabul edildiğinin kanıtıdır?

- A) İlk özel matbaanın kurulması
B) Kütüphanelerin kurulması
C) Paris, Londra gibi şehirlere ilk geçici elçiliklerin açılması
D) Tulumbacı Ocağı'nın kurulması
E) Kâğıt ve kumaş fabrikalarının kurulması

31. I. Meclis hükümeti sistemi uygulanır.
II. Meclis başkanı, hükümetin'de başkanıdır.
III. Siyasi partiler yoktur.

I. TBMM'nin yukarıdaki özelliklerinden hangileri I. TBMM'nin Güçler Birliği uyguladığının kesin kanıtıdır?

- A) Yalnız II
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

33. 1926'da resmen yürürlüğe giren Türk Medeni Kanunu hangi Atatürk ilkeleri doğrultusunda düzenlenmiştir?

- A) Cumhuriyetçilik – Halkçılık
B) Halkçılık – Milliyetçilik
C) Cumhuriyetçilik – Devletçilik
D) Halkçılık – Laiklik
E) Laiklik – Milliyetçilik

32. 1914 – 1918 yılları arasında gerçekleşen I. Dünya Savaşı'nın nedenleri arasında;

- I. Sömürgecilik yarışı,
II. Devletler arası bloklaşma,
III. Milliyetçilik nedenli çatışmalar

durumlarından hangileri yer alır?

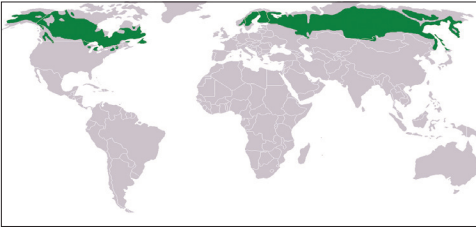
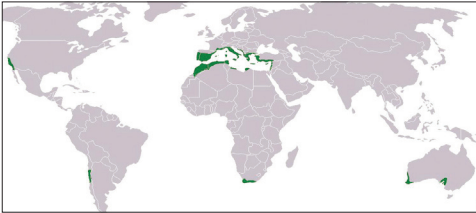
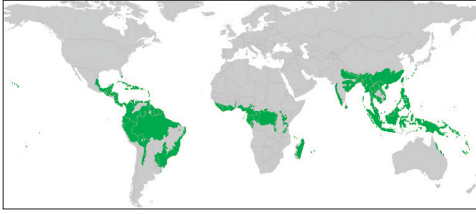
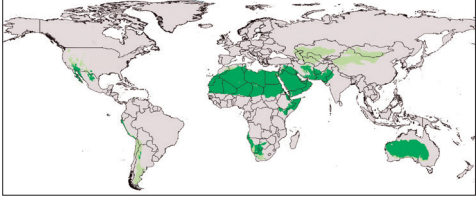
- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

34. Aşağıdakilerden hangisi II. Dünya Savaşı'ndan sonra yeni dünya düzeninde kurulan uluslararası kurumlar arasında gösterilemez?

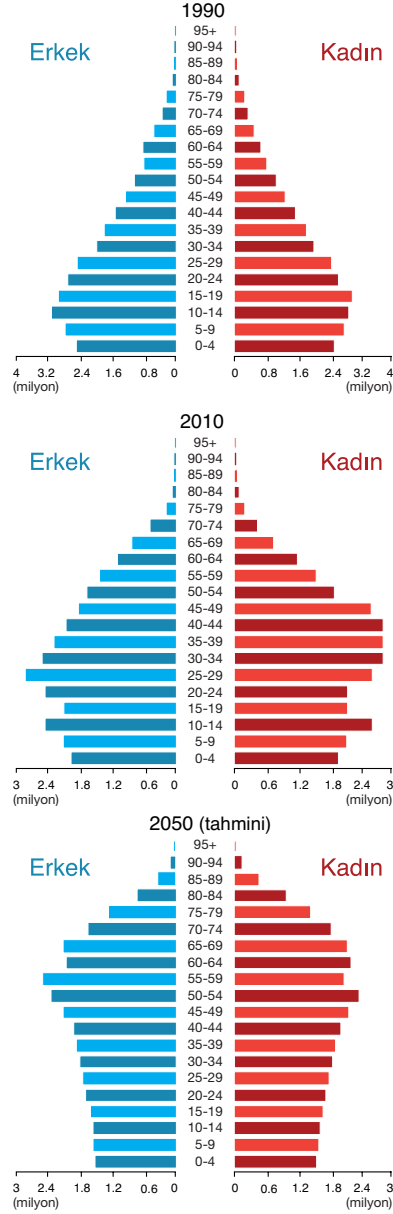
- A) Birleşmiş Milletler
B) NATO
C) Varşova Paktı
D) Milletler Cemiyeti
E) Avrupa Ekonomik Topluluğu

35. Kendine özgü bir iklimi, bitki örtüsü ve hayvanlar topluluğu bulunan bölgelere biyom adı verilir. Biyomlar kesin sınırlarla birbirlerinden ayrılmamakla birlikte belirli bölgelerde birbirleriyle kesişir. Bazı biyomlarda suyun yetersiz oluşu ve yağış azlığı bitki örtüsünün son derece cılız ve dikenli türlerden oluşmasına yol açar. Bu bitkilerin su kaybını en aza indirmek için toprağın üstündeki bölümleri çok küçük, toprağın altındaki kısımları ise çok gelişmiştir. Bitki su ihtiyacını karşılamak için köklerini derinlere salar ve bu nedenle kök sistemleri çok gelişmiştir. Bu biyoma uyum sağlamış olan hayvanlar gündüzleri aşırı sıcak ve yakıcı güneş nedeniyle geceleri serin havada dışarı çıkarak avlanmaya çalışırlar.

Yukarıdaki açıklamalarda özellikleri verilen biyomun yeryüzündeki dağılışı aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak gösterilmiştir?

- A)
- B)
- C)
- D)
- E)

36. Aşağıda bir ülkenin 1990 ve 2010 yıllarına ait nüfus piramitleri ile 2050 yılında tahmin edilen nüfus piramidi verilmiştir.

Yalnızca grafiklerde verilenlere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) 2010 ile 2050 yılları arasında kırsal alanlardan şehirlere doğru yapılan göçler artacaktır.
- B) 1990 yılına göre 2010 yılında işsiz nüfus oranı daha fazladır.
- C) 2050 yılında nüfusun ülke geneline dağılımı daha düzenli olacaktır.
- D) 1990'dan sonraki dönemde doğum oranlarında artış yaşanmıştır.
- E) 2050'deki ortalanca yaş 1990'dan daha fazla olacaktır.

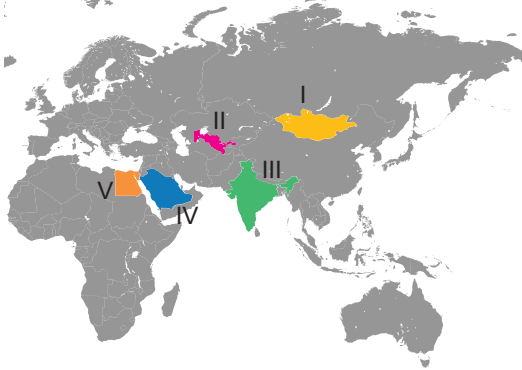
37. Şair ve yazar Osman Yüksel SERDENGEÇTİ

“**Ağıtlar**” isimli şiirinin bir bölümünde;
 “Koskoca bir âlem göçmüş, yıkılmış,
 Türbelerin, camilerin yakılmış
 Meydanlara kara putlar dikilmiş
 Buhara der, Semerkant der ağlarım
 Nerde benim Ural-Alтай dağlarım

Doğmuyor, doğmuyor aylar yıldızlar
 Çalmıyor kırılmış kopuzlar, sazlar
 Karalar bağlamış gelinler, kızlar
 Akşam olur sabah olur ağlarım
 Nerde benim yaslı Tanrı dağlarım.”

diyerek hem Türk kültüründeki önemli öğelere değinmiş, hem de Türk Kültür Havzası’ndaki bölgelere atıflarda bulunmuştur.

Buna göre Serdengeçti’nin atıfta bulunduğu önemli kültür havzamızın ve Türk-İslâm şehirlerinin olduğu ülke aşağıdaki haritada hangi numara ile gösterilmiştir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

38. Aşağıdaki tabloda bazı ülke ve bölgelerin dünya yıllık işlenmiş petrol üretimindeki payları ile tüketim oranları verilmiştir.

Bölge Adı	Dünya yıllık işlenmiş petrol üretimindeki payı (%)	Dünya yıllık petrol tüketimindeki payı (%)
ABD ve Kanada	20,1	25,6
Orta Doğu	30,7	8,9
Afrika	7,5	3,9
Doğu ve Güney Asya ile Okyanusya	11,1	32,7

Buna göre;

- Doğu ve Güney Asya ile Okyanusya bölgesinin dünya petrol üretimindeki payına göre, tüketimdeki payının çok yüksek olmasında hızla sanayileşen ve nüfusları fazla olan Çin, Hindistan gibi ülkeler ile sanayileşmiş ancak enerji açığı fazla olan Japonya’nın bulunması etkilidir.
- Orta Doğu ve Afrika bölgesindeki petrol tüketim payının üretime göre az olması, bu bölgelerdeki yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının fazla olmasıyla ilgilidir.
- ABD ve Kanada bölgesinde üretilen petrol tüketimi karşılamamaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II B) I ve III C) II ve III
 D) I ve II E) I, II ve III

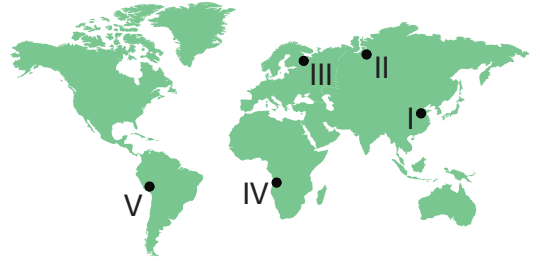
39. Ülkemizde çok çeşitli doğal güzelliklerin bulunması yerli ve yabancı turistler açısından önemli bir cazibe merkezi olmasını sağlamıştır. Özellikle şelaleler, kaplıcalar, göller, ilginç yer şekilleri, mağaralar bu doğal güzelliklerden birkaçı olarak sayılabilir.

Buna göre haritada taralı alanlarda verilen turizm etkinliklerinden hangisi yoktur?

- A) Göl B) Yer şekli C) Şelâle
D) Mağara E) Kaplıca

40. İnsanoğlu ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla tarih boyunca doğal çevrenin olanaklarından yararlanmıştır. Sanayi faaliyetlerinin gelişmesi ve son yüzyılda yaşanan hızlı nüfus artışıyla doğal kaynakların tüketimi hızlanmıştır. Doğal kaynakların kullanımı üzerindeki aşırı baskı, doğal kaynakların sınırsız gibi düşünülüp bilinçsiz ve israf edilerek tüketilmesi, atık maddelerin doğal ortamlara bırakılması çevre sorunlarının yaşanmasına yol açmıştır. Hava, su, toprak gibi insanın daima ihtiyaç duyduğu ortamlarda yaşanan çevre kirliliği insan ve diğer canlıların yaşamı için ciddi boyutlara varacak şekilde tehditler oluşturmıştır.

Yukarıdaki açıklamalara göre numaralanmış yerlerin hangisinde bu tehditlerin daha ciddi boyutlarda olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

SOSYAL BİLİMLER - 2

1. Bu testte sırasıyla, Tarih-2 (1-11), Coğrafya-2 (12-22), Felsefe Grubu (23-34), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (35-40), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersini yasal olarak almak zorunda olmayan veya farklı müfredat ile alanlar için Felsefe Grubu (41-46) alanlarına ait toplam 46 soru vardır.

2. Cevaplarınızı, cevap kâğıdının Sosyal Bilimler-2 Testi için ayrılan kısmına işaretleyiniz.

1. I. At koşum takımları

II. Tahıl ambarları

III. Kolye, bilezik gibi madenî takılar

Yukarıdakilerden hangileri göçebe yaşayan bir uygarlığın yaşam alanında bulunabilecek kalıntılar arasında gösterilemez?

A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

2. Aşağıdakilerden hangisi Türk tarihinde ilk kez Uygur Devleti'nde gerçekleşen bir durum değildir?

- A) Tapınaklar yapmaları
- B) Yerleşik yaşama geçmeleri
- C) Alfabe kullanmaları
- D) Şehirler kurmaları
- E) Hukuk kurallarını yazmaları

3. I. Danişmetliler – Sivas, Tokat

II. Saruhanoğulları – Manisa

III. Artuklular – İzmir

IV. Karesioğulları – Balıkesir

V. Germiyanogulları – Kütahya, Denizli

Yukarıda verilen Anadolu beylikleri ve kurulduğu yerlerle ilgili eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Devşirme sistemiyle;

I. Orduya kaynak oluşturmak,

II. Hristiyan halkı sisteme dâhil etmek,

III. Hristiyan vatandaşı asimile etmek

amaçlarından hangilerine ulaşılacak istenmiştir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

5. Sokollu Mehmet Paşa'nın Don – Volga ve Süveyş Kanalı projeleriyle ulaşmak istedikleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Coğrafi Keşifler yapmak
- B) Akdeniz ticaretini tekrar canlandırmak
- C) Baharat Yolu'nu tekrar aktifleştirmek
- D) İpek Yolu'nu tekrar aktifleştirmek
- E) Rusya'nın güneye inmesini engellemek

6. Aşağıdaki gelişmelerden hangisi Osmanlı Devleti'ni çok uluslu yapısından dolayı olumsuz etkilemiştir?

- A) Coğrafi Keşifler
- B) Rönesans
- C) Reform
- D) Fransız İhtilali
- E) Sanayi Devrimi

7. 1839'da Tanzimat Fermanı'nın ilanıyla başlayıp 1876'da Kanuniesasi'nin ilanına kadar devam eden döneme Tanzimat Dönemi denir.

Aşağıdakilerden hangisi Tanzimat Dönemi gelişmeleri arasında yer almaz?

- A) İlk kâğıt para basılmıştır.
- B) Çok partili hayata geçilmiştir.
- C) İlk dış borç alınmıştır.
- D) Azınlık okulları açılmıştır.
- E) Mecelle hazırlanmıştır.

8. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı toprak sisteminde miri araziler içinde yer almaz?

- A) Dirlik
- B) Ocaklık
- C) Yurtluk
- D) Paşmaklık
- E) Öşri

9. Aşağıdaki gelişmelerden hangisi ile ABD, I. Dünya Savaşı'na kadar devam edeceği Yalnızlık Politikasını uygulamaya başlamıştır?

- A) Basmacı Harekâtı
- B) Meiji Restorasyonu
- C) Wilson İlkeleri
- D) Monreo Doktrini
- E) Eisenhower Doktrini

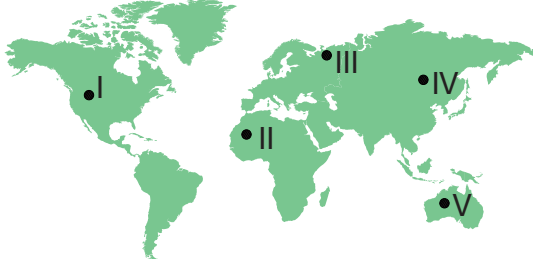
10. Aşağıda II. Dünya Savaşı ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Savaş sonunda Almanya işgal edilmiştir.
- B) Türkiye ve Çin savaşa sonradan Müttefik Devletlerin yanında katılmıştır.
- C) Savaş, Almanya'nın Polonya'yı işgaliyle başlamıştır.
- D) Savaş sonunda ABD ve SSCB arasında Soğuk Savaş başlamıştır.
- E) Savaş, İtalya'nın savaştan çekilmesiyle son bulmuştur.

11. Soğuk Savaş Dönemi'nde SSCB ve Doğu Bloku devletlerinin Batı Bloku'na karşı yaptığı düzenlemeler arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Truman Doktrini
- B) Varşova Pakti
- C) Cominform
- D) Comecon
- E) Molotov Planı

12. Alishılmışın dışında olan ve nadiren görülen doğa olayları ekstrem doğa olayları olarak tanımlanır. Söz gelimi çok güçlü bir süper volkan patlamasıyla çok geniş bir bölgenin tamamen havaya uçması ve bölgede var olan ekosistemin tamamen yok olması ekstrem bir doğa olayı olarak görülebilir.

Buna göre haritadaki numaralanmış alanların hangisinde böyle bir ekstrem doğa olayının yaşanma olasılığı bilim insanları tarafından ifade edilmektedir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

13. Günümüzde erozyon, kuraklık, çölleşme ve dolaylı olarak kıtlık tehlikesi insanlığın geleceğinde geniş alanları etkileyebilecek bir afet olarak değerlendirilmektedir. Yağışlı dönemlerin ve düşen yağış miktarının azalması, artan dünya nüfusunun ihtiyaçlarının karşılanamaz hâle gelmesine yol açacak, tatlı su rezervlerinin giderek azalması da su kıtlığının boyutlarını daha da artıracaktır. Bütün bunlara rağmen kuraklık ve çölleşmenin yavaşlatılmasına yönelik olarak yapılabilecekler tamamen bitmiş sayılamaz.

Buna göre yapılabilecekler listesi içinde aşağıdakilerden hangisi daha akılcı bir yöntem olarak değerlendirilebilir?

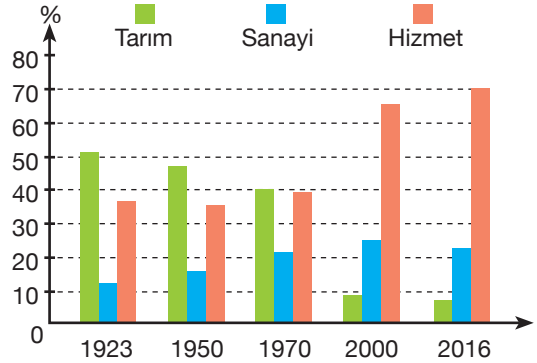
- A) Dünya nüfusunun kademeli olarak kıyı şeritlerine kaydırılması
B) Salma sulama yerine, damla sulama yöntemlerinin tercih edilmesi
C) Ülkelerin fazla doğal kaynaklarını ihraç etmesi
D) Tarım yerine hayvancılık faaliyetlerinin artırılması
E) Akarsu yataklarında çok sayıda baraj inşaat edilmesi

14. Bir öğrenci coğrafya öğretmeninin sorusu üzerine;
– “Yeşil alanların daralması, güvenlik ve asayiş sorunlarında artış yaşanması, trafik yoğunluğunun ve hava kirliliğinin artması, gürültü kirliliğinin artması.” şeklinde cevap vermiştir.

Buna göre, öğretmenin sorduğu soru aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Küresel ısınma ve iklim değişikliğinin göstergeleri nelerdir?
B) Yeryüzünde biyoçeşitliliğin azalması hangi sorunları beraberinde getirecektir?
C) Kentleşmeden kaynaklanan sorunlar nelerdir?
D) Büyük şehirlerde yaşanan hangi olaylar atmosferdeki sera gazlarını artırır?
E) Tatlı su kaynaklarının azalması ne gibi sonuçları beraberinde getirecektir?

15. Aşağıdaki grafikte tarım, sanayi ve hizmet sektöründe çalışanların 1923-2016 yılları arasındaki gayrisafi yurt içi hasıladaki oranları gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Türkiye'deki ekonomik dinamiklerde değişiklikler olmuştur.
B) Tarım sektöründe çalışanların oranı sürekli azalmıştır.
C) 1970 yılına göre 2016'da sanayide çalışan insan sayısı daha çoktur.
D) Yıllar içerisinde hizmet sektöründe çalışanların oranı sanayi sektörüne göre daha fazla artmıştır.
E) 1923'ten 2016'ya kadar olan dönemde tarım alanları ve tarımsal üretim azalmıştır.

16. 1980'li yıllardan itibaren Türkiye'nin kapalı ekonomik modelden çıkarak serbest pazar ekonomisine yönelmesi ve küresel ticaretin getirdiği avantajlar ülkemizin dış ticaret hacminin de artmasını sağlamış, Türkiye dış pazarlarda daha çok aranan ve güven duyulan bir ülke hâline gelmeye başlamıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin dış ticaret hacminin artmasında etkili olan diğer faktörler arasında sayılamaz?

- A) İhracata konu olan ürünlerin kalitesinin ve çeşidinin artması
B) Fuarların ve dış ticaretle ilgili organizasyonların yapılması
C) Küresel çapta ticaret yapan firmaların artması
D) Yüksek kapasiteli limanlara sahip olması
E) Doğal ve kültürel miras olarak nitelenebilecek eserlere sahip olması

17. Jeopolitik, bir ülkenin sahip olduğu fiziki ve beşerî unsurlar ile dünya üzerindeki konumunun dış siyasetine etkisi olarak tanımlanmaktadır. Jeopolitikte etkili olan unsurlar değişen ve değişmeyen unsurlar olarak ele alınabilir.

Buna göre;

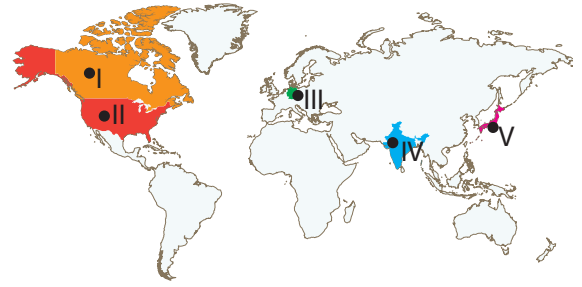
- I. Farklı iklim özelliklerinin ve yıl içinde dört mevsimin görülmesi,
II. Anadolu ve Trakya olarak iki büyük yarımada üzerinde bulunması,
III. Bilimsel ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak savunma sanayisinin gelişmesi,
IV. Fırat, Dicle, Kızılırmak, Yeşilırmak gibi önemli su kaynaklarına ve havzalarına sahip olması

özelliklerinden hangileri Türkiye'nin jeopolitiğinde etkili olan değişmeyen unsurlar arasında sayılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve III
D) II ve IV E) I, II ve IV

18. • Yeterli beslenme imkânlarına sahip olan,
• Bebek ölüm oranlarının düşük olduğu,
• Temel hak ve özgürlüklere sahip olan,
• Teknoloji kullanımı ve eğitim seviyesinin yüksek olduğu,
• İhracata konu olan ürünlerin ekonomik değerinin yüksek olduğu

Ülkeler, kalkınmış ülkeler kategorisinde ele alınmaktadır.

Buna göre yukarıdaki haritada verilen ülkelerden hangisi bu ülkeler grubunda yer almaz?

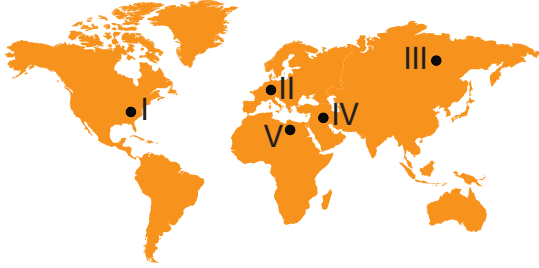
- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

19. Ramsar Sözleşmesi'ne göre koruma altına alınacak olan sulak alanlar; derinliği 6 metreden az olan doğal ya da yapay, devamlı ya da geçici, tatlı, acı, tuzlu, durgun ya da akıntılı bütün suların yanı sıra bataklık, sazlık ve turbalık alanlar gibi tüm sulak alanları kapsamaktadır.

Bu sözleşmeyle birlikte Türkiye'de koruma altına alınan yerler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Göksu Deltası (Mersin)
B) Uluabat Gölü (Bursa)
C) Sultan Sazlığı (Kayseri)
D) Eğirdir Gölü (Isparta)
E) Seyfe Gölü (Kırşehir)

20. Üretim, dağıtım ve tüketimi etkileyen doğal unsurlar içerisinde iklim, yer şekilleri ve doğal su kaynaklarının önemli bir yeri vardır. Özellikle tarımsal üretim açısından bu unsurların uygun koşullarda olması gereklidir.

Buna göre haritadaki numaralanmış alanların hangisinin uygun üretim koşullarına sahip olduğu söylenemez?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

21. Türk Kültür Havzası denildiği zaman sadece Anadolu ve Trakya Yarımadası değil, Balkanlar'dan Kafkasya'ya, Hazar Denizi'nden Çin Seddi'ne kadar uzanan topraklar, Kuzey Afrika'dan Hindistan'a, Karadeniz'den Sibirya'ya kadar olan çok geniş sahalar akla gelmektedir. Bu da Türk Kültür Havzası'nın Türklerin yaşadığı alanla sınırlı olmayıp Türklerin kültürleriyle etkiledikleri alanı da içine aldığını göstermektedir.

Buna göre şu anda ülkelerin siyasi sınırları göz önünde bulundurulursa aşağıdaki ülkelerin hangisinde Türk kültürüne ait eserlere rastlanma olasılığı en azdır?

- A) Suudi Arabistan B) Macaristan
C) Bosna – Hersek D) İspanya
E) Mısır

22. Madenlerin ve enerji kaynaklarının kullanımının önemli çevresel etkileri olduğu bilinmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumu örnek-lendirmez?

- A) Termik santrallerde fosil yakıtların kullanılması sonucu bacalardan çıkan gazların hava kirliliğine yol açması
B) Sicilya Adası'ndaki Etna volkanının lav ve gaz püskürtmesi sonucu Akdeniz'in bazı bölgelerinde asit yağmurlarının yaşanması
C) Altın arama çalışmaları sırasında kullanılan siyanürün yer altı ve yer üstü sularına karışarak canlılara zarar vermesi
D) Petrol arama platformlarında yaşanan kazalar sonucu çok miktarda petrolün deniz yüzeyinde birikmesi
E) Büyük şehirlerde ucuz ve kalitesiz kömürün kış aylarında kullanılmasına bağlı olarak akciğer hastalıklarında artış görülmesi

23. Miletli Thales'in "Her şeyin ana maddesi sudur." iddiası onun filozof yanını; "MÖ 28 Mayıs 585 tarihinde Güneş tutulması olacaktır." iddiası onun astronom yanını göstermektedir. Zamanla problemlerin çözümündeki uzmanlık sınırlarının belirlenmesi mekanik, aritmetik, geometri, astronomi gibi bilimlerin doğmasına ve gelişmesine yol açtı. Yakın Çağ ile birlikte fizik kimya tıp ve biyoloji gelişti. Daha sonra da tarih, psikoloji ve sosyoloji gelişti.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Felsefenin ortaya çıktığı yıllarda felsefe ile bilim arasında hiçbir ayrım yoktur.
B) Problemlerin çözümünde uzmanlık gerektiren teknik ve metotların gelişmesi bilimleri felsefeden ayırmıştır.
C) Zamanla felsefe genel problemlerle ilgilenmeye devam ederken bilimler özel alanlarda bilgi üretmeye başlamıştır.
D) Bilimlerin felsefeden ayrılması felsefeden tamamen kopmalarına neden olmuştur.
E) İlk filozoflar aynı zamanda dönemin bilim insanlarıdır.

24. Platon'a göre idea bağımsız ve ayrı bir biçimde var olan gerçek bir varlıktır. İnsan görme, duyma ve dokunmayla bu dünyadaki olağan şeylerle sadece yüzeysel ve eksik olarak iletişime geçer. Oysa insan akıllı, aşkın olan dünyanın ideal ve ebedî nesneleriyle duysal olmayan bir iletişime girer. "Adalet" ve "eşitlik" gibi kavramlar da akılsal olarak kavranabilen ve idealar dünyasında bulunan şeylere karşılık gelir.

Bu parçaya göre Platon'un varlık anlayışı ile ilgili bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Duyu organları ile algılanan varlıklara ilişkin bilgiler doğru bilgilerdir.
- B) "İyi", "doğru" ve "güzel" duysal dünyaya ait kavramlardır.
- C) İdealar geçicidir, zamanla değişir ve dönüşürler.
- D) İdeaların varlığı duysal varlıklara bağlıdır.
- E) İdealar, duyularla algılanan varlıkların aslıdır ve gerçek varlıklardır.

25. T. Kuhn olağan bilimle yakın ilişkili gördüğü paradigma ile ilgili şu örneği verir: Elektriğin sıvı olduğunu sanan, dolayısıyla da daha çok iletkenlik üzerinde duran bilim insanları inançlarından ötürü elektrik sıvısını şişilemeyi düşünmüşlerdir. Bu çabaların ilk ürünü Leyden Kavanozu'dur. B. Franklin, elektrik hakkındaki incelemelerinin ilk dönemlerinden itibaren bu aygıtın sırrını çözmek için uğraşmış, bunu başardığında ortaya çıkan kuramının paradigma olmasını sağlamıştır. Bir kuramın paradigma olabilmesi için rakiplerinden güçlü olması gerekir.

Bu parçada paradigmanın hangi özelliğinden söz edilmektedir?

- A) Ortak paradigmaya göre araştırma yapan insanlar, bilimsel çalışmalarda aynı ölçütlerle bağlıdırlar.
- B) Bir paradigmanın ortaya çıkabilmesi kendinden önceki paradigmanın başarısızlığına bağlıdır.
- C) Yeni ortaya çıkan paradigma bilim insanlarının çoğunu kendine çeker.
- D) Yeni paradigma bir öncekinin çözemediği tüm problemleri çözer.
- E) Bir paradigma içinde çalışmak bilim insanını tüm bilgileri baştan ele alma zahmetinden kurtarır.

26. Psikoloji kavramı, "psyche" (ruh, nefes, zihin) ve "logos" (bilgi) sözcüklerinden oluşur ve ruh bilimi anlamına gelir. Psikoloji ilk çağlarda kelime anlamına uygun olarak felsefenin, ruhu konu edinen bir dalı olarak ortaya çıkmıştır. Bugün psikoloji bilimi, "insan ve hayvanların gözlenebilen ya da ölçülebilen davranışlarını ve zihinsel süreçlerini inceleyen pozitif bir bilim" olarak tanımlanmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi psikoloji öğrenmenin sonuçlarından biri değildir?

- A) Psikolojik sorunların tespit edilmesini ve çözülmesini kolaylaştırır.
- B) Bireyin kendisinin ve başkalarının davranışlarını anlamasını sağlar.
- C) Karmaşık zihinsel yaşantıları anlaşılır hâle getirir.
- D) Duygu, tutum, güdü gibi doğrudan gözlemlenemeyen içsel olayları inceleme yöntemleri sunar.
- E) Türe özgü davranışların genetik temellerine ulaşmayı sağlar.

27. Öğrenme, "tekrar ve yaşantılar sonucu davranışta meydana gelen oldukça devamlı değişiklik" olarak tanımlanır.

Aşağıdakilerden hangisi öğrenmenin özelliklerinden biri değildir?

- A) Büyüme ve olgunlaşma sonucu meydana gelen değişiklikler öğrenme değildir.
- B) Öğrenmeler kişilik özelliklerini kazanmada etkilidir.
- C) Güdülere bağlı değişiklikler öğrenme değildir.
- D) Uyarılmışlık hâlinin öğrenme üzerinde etkisi bulunmamaktadır.
- E) Alışkanlık ve tutumların çoğu öğrenme sonucu kazanılır.